



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET KONGELIGE  
VAJSENHUS



1912

Statens pædagogiske Studiesamling  
København VI

# Beretning

om

# det kgl. Vajsenhus

1912

ved

Chr. Ottesen,  
Forstander og Inspektør.



**København.**

Trykt hos J. H. Schultz A/S.  
1912.

Protector: Hs. Majestæt Kongen.

Direktøerne er:

Hr. Statsraadssekretær J. L. R. Koefoed, SK. DM.  
(<sup>9</sup>/<sub>10</sub> 1900).

Hr. Etatsraad, Grosserer Claus L. Smidt, K. DM.  
(<sup>23</sup>/<sub>3</sub> 1908, Kurator <sup>18</sup>/<sub>11</sub> 1895).

Hr. Biskop H. Ostenfeld, R. af D. (<sup>1</sup>/<sub>10</sub> 1911).

Kuratorerne er:

Hr. Etatsraad, Direktør Jacob Hegel, R. af D. (<sup>27</sup>/<sub>2</sub> 1888).

Hr. Direktør C. C. Gammeltoft, R. af D. DM. (<sup>15</sup>/<sub>8</sub> 1904).

Hr. Kammerherre Otto Bull, K.<sup>1</sup> DM. (<sup>22</sup>/<sub>3</sub> 1908).

Mandag den 7de August 1911 lød det Sorgens Budskab ud fra Vajsenhuset, at Forstander Charles Gandrup var afgaaet ved Døden af et Hjerteslag. Ihvorvel alle, der kendte Forstander Gandrup, havde Følelsen af, at han efter den alvorlige Hjertesygdom, der krævede et Ophold paa Finsens Klinik, var blevet en mærket Mand, kom Meddelelsen om vor kære Forstanders bratte Død dog lige uventet for unge og gamle, og Tabet af ham følte af alle, der staaar Vajsenhuset nær, som en Hjertesorg. Alle var enige om, at Vajsenhuset havde mistet en god og trofast Støtte, en kraftig Værge og varm Forsvarer for alt, hvad der hører Vajsenhuset til, og alle følte det tillige, hvad enten det nu var Bestyrelsesmedlemmer, Lærere og Elever eller andre, der havde haft med ham at gøre, som et personligt Tab og en personlig Sorg, fordi Charles Gandrups virksomme Natur, lyse Aand og gode Hjerte havde sat sit Præg paa alt, hvad han foretog sig, og samlede alle Traade og alles Tanker under sin Indflydelse saaledes, at end ikke den mindste Bagatel undgik hans aarvaagne Blik. Det var derfor ikke blot Forstanderen for det kgl. Vajsenhus, den udmærkede Leder og højtagede Administrator af Vajsenhusets Anliggender gennem 22 Aar, vi savnede den Dag, da Skolen igen begyndte efter Sommerferiens Slutning, men det var i lige saa høj Grad Manden og Personen Charles Gandrup, ham, om hvem det i god Forstand kan siges, at intet menneskeligt var ham fremmed, for saa vidt som hans aldrig svigtende Iver, Interesse og Indflydelse strakte sig ogsaa

til de mange, mange Hjem og Familier, hvis Medlemmer han var kommet i Berøring med.

Den 23de December 1889 udnævntes daværende Overlærer og Inspektør ved Friskolen i Randers, Charles Gandrup, til Forstander og Inspektør ved det kgl. Vajsenhus, og den paafølgende 10de Januar tiltraadte han sin Stilling og indledede derved en ny Æra i Vajsenhusets Historie, som for nuværende og kommende Slægter stedse vil være knyttet til hans Navn og hans Ledelse i Perioden 1890—1911. Kom han end hertil som en forholdsvis ukendt Mand i den københavnske Skoleverden, var hans Ry som Pædagog dog saa meget større i Provinsen og da navnlig i Nykøbing paa Mors og i Randers, hvor hans Virksomhed havde sat Spor, og hans energiske Personligheds befrugtende Evne havde kaldt Tanker frem, der lever den Dag i Dag. Han havde allerede den Gang i en Aarrække været fast Vikar i Eksamenskommisjonen, og ved Professor Rovsings Død blev Formandspladsen tilbudt ham, et ærefuldt Hverv, han dog afslog af Hensyn til sin daglige Skolegernings Pligter. Ved sin Afgang fra Skolevæsenet i Randers modtog han Hædersgave fra sine Overordnede og fra Lærersonalet, og mange Udtalelser, saavel privat som offentligt, afgav Bevis for, at Jyderne værdsatte hans rige Evner som Pædagog, og de følgende Aar skulde vise, at de bevarede hans Virksomhed i taknemmelig Erindring lige til hans sidste Dage.

Ved sin Ankomst til Vajsenhuset fik Gandrup straks Brug for al sin Energi og hele sit store reformatoriske og administrative Talent; thi, som det hedder i en Skrivelse fra 1897, „han gik ung, frisk og begejstret ind i Stillingen, og Reformerne maatte naturnødvendigt melde sig.“ Han var saa lykkelig straks at finde en Direktion, der var lydhør over for alle hans nye Ideer, og han havde den lykkelige Evne at kunne udføre alle de Planer, han efter

moden Overvejelse havde sat sig for til Bedste for Vajsenhuset, hvis Virksomhed og Formaal blev ham kærere Dag for Dag. At skrive Ch. Gandrups Historie fra hans Manddomstid vil derfor blive det samme som at skrive Vajsenhusets Historie i de sidste 22 Aar. Han var den, der tog Initiativet til de fleste af de mange Forbedringer og gavnlige Forandringer, der fandt Sted i dette Tidsrum, og han var i hvert Fald Sjælen og Drivkraften i dem alle. Kom der end Sager for, der var ham imod, var han dog Mand for, hvis en Direktion ønskede Sagen fremmet, at føre den igennem saaledes, at den blev til Gavn og Bedste for Vajsenhusets Tarv og Formaal.

Blandt de talrige Forandringer og nyttige Foranstaltninger, Charles Gandrup saa udelt har Æren af, skal her kun nævnes nogle enkelte: Skolebadene, Julebespisningen, Musikskolens Oprettelse, de unges Sammenkomster paa Skolen Mandag og Torsdag, og disse Eksempler kan suppleres med saa mange andre f. Eks. de mange *al fresco* Vægkort, som kun har deres Sidestykke i Randers, hvor han selv i sin Tid indførte dem, og de prægtige Kunstværker, hvormed han enten selv smykkede Klassernes nøgne Vægge, eller som han formaaede sine personlige Venner og Velyndere til at skænke Skolen.

En af de Institutioner, han indførte, og som han med oprigtig Sorg saa ophævet igen, var de særlige Plejehjem for de fuldstændig hjemløse Børn. De af ham oprettede og af ham ledede Plejehjem virkede i mange Aar til Velsignelse for mange af vore forældrelose Børn, men de dyre Tider tvang ham til at ophøre med de samlede Plejehjem igen og anbringe Børnene enkeltvis hos deres Slægt og Venner. Som Vajsenhusets Forstander var han Vajsernes, de forældrelose og hjemløse Børns, Fader, Værn og Støtte, men derfor tog han sig ikke mindre af de faderløse og deres Mødre, og det kan med Sandhed siges, at

det er ikke en af hans mindste Fortjenester, at aldrig er der blevet støttet saa mange faderløse og holdt saa mange Hjem paa Fode ved Vajsenhusets Midler som i hans Tid, uden at han derved forfordelte Vajserne eller deres Andel i det aarlige Budget. En stor Støtte, som han ogsaa altid med Taknemmelighed omtalte, fandt han her i formaaende Velyndere af ham og Vajsenhuset; thi alle Institutionens Legater for de faderløse paa et enkelt nær, tillige med de fleste for de forældreløse er oprettet i hans Forstandertid, og, hvad der fik saa stor Betydning netop for de faderløse og for de udgaaede Elever i de vanskelige Lærlingeaar, alle Fundatserne blev redigeret af ham efter Legatstifternes Opfordring. I denne Sammenhæng kan ogsaa frembæves hele hans minutiøse, anskuelige og betryggende Ordning af Regnskabsvæsenet.

Men Gandrups Navn vil ikke blot mindes i Vajsenhusets Annaler paa Grund af hans nidkære Forstanderskab og dygtige Administration, Lærere og Elever vil ogsaa med Tak erindre ham som den udmærkede Pædagog og Lærer. Faa gik som han med Liv og Lyst op i sin Lærergerning, og ingen af Nutidens moderne Tanker og Ideer var ham fremmed, men han tog dem med Glæde i Skolens Tjeneste, hvis de var gavnlige Forbedringer. De bedste Vidnesbyrd herom findes ikke blot i hans Udtalelser ved Lærermøderne, der ligeledes indførtes ved hans Forslag, men ogsaa i hele Skolelivets daglige Færd, hvor dog ganske vist meget af det var indført paa hans Initiativ, længe før man andre Steder var begyndt at tale derom.

Som den store Lyriker han var, kunde han som ingen anden begejstres for en Sag og rive sine Tilhørere blandt unge og gamle med sig; der findes derfor næppe den Elev, som nogen Sinde har kedet sig i hans Timer eller blot kunnet tænke paa at have sine Interesser andre Steder end ved det Emne og den Sag, han fremstillede. Og dog havde han lagt



Digtekunsten paa Hylden til Fordel for Pædagogiken. I sin Ungdomstid havde han bestaaet svære Kampe i Valget mellem at benytte sine rige lyriske Evner og bane sig Vej som Digter, hvortil han baade privat og officielt fik mange Opmuntringer, eller at følge Lærergerningens tidt noget trælsomme Bane. Pædagogiken gik sejrrig ud af Kampen, men Vajsenhuset gemmer dog smukke Minder om hans Digtergave ved festlige Lejligheder og det ikke mindst i hans Jubilæumskantate, der siden 1902 benyttes ved vore Stiftelsesfester. Og sikkert er det, at om han end officielt lod Pegasus hvile, var al hans Færd dog præget af hans dobbelte Natur, Digteren og Pædagogen. Pædagogen hentede sine farverige Billeder, sin glødende og besnærende Tale og Begejstring fra Digteren, og til det sidste blev han den varme Beundrer af de skønne Kunster, Litteraturen og Naturen. Naturen og fremfor alt den danske Natur, skønt han havde foretaget Rejser i saa godt som alle Europas Lande, nærede han den varmeste Beundring for, hvordan saa Vejret end var, maatte han ud i Guds frie Natur, Friluftsmenneske som han var. Og vendte han end hjem fra sine Udenlandsrejser beriget med Indtryk og forfrisket ved Oplevelser, var hans Kærlighed til Danmark og alt, hvad der er Dansk, ikke blevet formindsket; thi han var og blev en god dansk Mand og varm Fædrelandsven.

Ung, frisk og begejstret gik han ind i sin Stilling, og som saadan virkede han, lige indtil de sidste Aars Sygdom og Sorger knugede og bandt den før saa aandsfriske og legemskraftige Mand. Og dog kunde hans kraftige Vilje besejre Legemssvagheden selv paa hans sidste Dage. Enhver, der saa ham ved Paasketid, maatte sande dette. Der stod vigtige Sager for Vajsenhuset paa Dagsordenen, men alle vi, der i de Dage arbejdede med ham, følte, at nu var ikke blot den kendte gamle Fører kommet tilbage, men vi

saa engang endnu den unge, friske, begejstrede Forstander, der rev al Modstand over Ende og førte Sagen sejrrikt igennem til Held for hans elskede Vajsenhus.

Saa kom Sommerferien og med den Uvirksomheden, der var hans Natur imod. Og skønt han ogsaa i denne Ferie mandede sig op til en Embedsrejse for at besøge de kære Elever paa Als, blev den ved denne Rejse indvundne Rekreation kun af stakket Varighed. Inden Ferien var forbi, hørte det Hjerte, der slog saa varmt for Vajsenhuset, op at slaa, og den sidste Ferie-dag blev han jordfæstet i Stilhed paa Vestre Kirkegaard, omgivet af hans og Vajsenhusets nærmeste. Efter hans eget Ønske foregik Begravelsen i Stilhed, og han havde frabedt sig Kranse; men i de følgende Dage fandt taknemmelige Elever og Mødre Vej ud til Graven for dog, om end ukendt, at sige ham Tak ved en Krans.

Her i Vajsenhusets Aarsberetning, der har Bud til alle de mange, mange, med hvem han kom i Berøring, vil vi da mindes hans store og indflydelsesrige Gerning iblandt os med den inderligste Tak; thi Charles Gandrups Navn vil ikke blot lyse med Hæder i Vajsenhusets Protokoller, men bevares i taknemmelige Hjerter af hele den nulevende Vajsenhusslægt.

-----

**M**andag den 7de August — paa samme Dag og omtrent i samme Time som Forstander Gandrup — afgik Direktør ved det kgl. Vajsenhus Hans Højærværdighed, Biskop over Sjællands Stift, Dr. theol. Peder Madsen, K.<sup>1</sup> og Dbm., ved Døden.

Den 12te Januar 1910 blev Biskop Madsen beskikket af Hs. Majestæt Kongen til at være Medlem af Direktionen for det kgl. Vajsenhus. Det blev saaledes kun en stakket Tid, kun et godt Aar, det blev forundt Biskop Madsen at virke her som Direktør. Men var han end kun een Gang til Stede iblandt os, vil sikkert alle mindes hans elskelige Personlighed og den varmt følte Tale, han den Dag holdt til Børnene paa Stiftelsesfesten. Og sikkert er det, at han efterlader et lyst og godt Minde i vor Kreds, og at Vajsenhuset med Tak vil mindes hans Andel som Direktør i Varetagelsen af Vajsenhusets Interesser, thi ogsaa denne Gerning var præget af den fromme Tænkemaade og det ærlige Retsind, der var ejendommelig for hele hans store Virksomhed uden for Vajsenhuset. Ære være derfor hans Minde!

---

## Stiftelsens Virksomhed.

Det kgl. Vajsenhus er stiftet af Frederik den IV. ved Fundats af 21de Juli 1727.

Dets Virksomhed omfatter forældreløse Børn af alle Stænder i hele Riget.

For Sjællands Stifts Vedkommende understøttes Børnene fra selve Stiftelsen i København, som dog undtagelsesvis ogsaa antager sig Børn fra andre Stifter.

Til Loll.-Falsters Stift, Fyns Stift og de 4 jydskke Stifter sender Vajsenhuset aarlig af sine Midler 14,520 Kr. til Understøttelse for derboende forældreløse og faderløse Børn.

De 14,520 Kr., som Vajsenhuset aarlig udreder af sine Midler til de 6 Stifter uden for Sjælland, er ifølge Aarsindberetningen fra Stifterne anvendt saaledes:

Aarhus Stift har modtaget 3,120 Kr., understøttet 58 Børn (13 i Købstad, 45 paa Land).

Fyns Stift har modtaget 2,820 Kr., understøttet 26 Børn (10 i Købstad, 16 paa Land).

Ribe Stift har modtaget 2,690 Kr., understøttet 41 Børn (15 i Købstad, 26 paa Land).

Aalborg Stift har modtaget 2,380 Kr., understøttet 44 Børn (28 i Købstad, 16 paa Land).

Viborg Stift har modtaget 1,780 Kr., understøttet 36 Børn (19 i Købstad, 17 paa Land).

Lolland-Falsters Stift har modtaget 1,730 Kr., understøttet 34 Børn (16 i Købstad, 18 paa Land).

I alt modtaget 14,520 Kr., understøttet 239 Børn (101 i Købstad, 138 paa Land).

Disse Understøttelsesportioner fordeles ifølge kgl. Resolution af 1ste Juli 1872 til Stifterne efter Folketallet, men efterhaanden som Vajsenhusstiftelsen udvider sin Virksomhed, skal Udvidelsen samtidig følges ad for det københavnske Vajsenhus's og for Stifternes Vedkommende, saaledes at der for hver ny Vajseplads i København kommer en ny Understøttelsesportion for Stifterne, først til det lavest doterede Stift og dernæst til de højere doterede, Rækken opad.

Ifølge samme Resolution bestemtes endvidere, at Uddelingen og Understøttelserne overlades til Stiftsøvrighederne, dog at disse ikke behøver straks at uddele det hele Beløb, der bliver dem tilsendt fra Vajsenhusbestyrelsen i København, men maa være berettiget til efter bedste Skønnende at opspare en Del deraf til Opsamling af et Fond til Grundlæggelse af mindre Vajsenhusstiftelser i Stiftsstæderne.

Foruden de Børn, som Vajsenhuset saaledes understøtter gennem Stifterne, er der fra Moderstiftelsen her udgaaet 5,499 Børn, idet der fra Vajsenhusets første Virksomhed 1727 til 31te Marts 1911 er udgaaet 3,119 Vajser og fra Skolens Ordning (1824) 2,380 Skolebørn (faderløse).

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset skal da for de Børns Vedkommende, der bor i Sjællands Stift, indgives til Direktionen for det kgl. Vajsenhus i København. De, der ønsker at ansøge om Børns Optagelse i det kgl. Vajsenhus, kan afhente

Skemaer til Udfyldning paa Inspektionens Kontor i Kontortiden Kl. 8—10 Form.

Bekendtgørelser om ledige Vajsepladser indrykkes i Bladene 3 Gange i December Maaned. Ansøgningsfristen udløber hvert Aar den 1ste Februar.

Som Regel optages kun ægte fødte Børn, „dog kan Vajsenhuset undtagelsesvis og under særlige Omstændigheder antage sig uægte Børn“, hvor dog begge Forældre i saa Tilfælde skal være døde. Til at komme i Betragtning ved Besættelsen af Pladserne for forældreløse Børn udfordres iøvrigt ifølge Vajsenhusets Fundats og Anordning:

- 1) at Børnenes Forældre begge er døde, at de efter disse ikke har arvet eller hos Slægtninge og Venner nyder saa meget, at de deraf kan til Nødtørftighed underholdes,
- 2) at de har naaet en Alder af 5 à 6 Aar,
- 3) at de er født i Kongens Riger og Lande, samt
- 4) at de ikke er behæftede med smitsom Sygdom eller formedelst Legemssvagthed er ubekvemme til Arbejde.

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset for de Børn (forældreløse og faderløse), der bor i de øvrige Stifter, maa indsendes direkte til Stiftsøvrigheden i det Stift, hvori Barnet har sit Ophold.

De forældreløse Børn, der optages i Vajsenhusets Skole, **bor ikke** paa selve Stiftelsen, men hos Slægtninge eller Plejeforældre i København.

Denne Forandring fra Bopæl og Opdragelse paa selve Stiftelsen til Familiepleje uden for Stiftelsen foregik ved kgl. Resolution af 23de Maj 1826 efter Indstilling af Direktionen i Erkendelse af, at det var et Barn tjenligst at opdrages i Familie, helst hos Slægt eller Venner, eller, hvis ingen saadanne findes, der, hvor Ansøgerne, hvem det paahviler at skaffe

Barnet et godt Hjem, maatte finde det bedst. Naar Ansøgeren er ude af Stand dertil, kan Vajsenhuset træde hjælpende til.

Hvor Hjemmet ikke byder betryggende Garantier for Barnets gode Opdragelse og ikke forstaar at samarbejde med Skolen paa rette Maade, kan Vajsenhuset flytte Barnet til et andet Hjem.

I Plejehjem, saavel hos forældreløse som faderløse, sker der stadigt Tilsyn gennem Forstander, Viceinspektrice og de paagældende Klasselærere og Lærere, saa at Forbindelsen mellem Skole og Hjem altid holdes levende. Mindst hver tredje Maaned bliver der afholdt samlet Lærermøde under Forstanderens Ledelse, hvor alle Forhold vedrørende Hjem, Børn og Skole da behandles.

Af de forældreløse Børn ydes der en Del (for Tiden 121) foruden fri Skolegang, og hvad dertil hører, ogsaa en aarlig Pengeunderstøttelse, alt efter de ledige Pladsers Antal, og hvor Børnenes Trang og særlige Forhold maatte gøre det ønskeligt; denne Understøttelse, som altid udbetales forud i Kvartalets Begyndelse, bortfalder ved Barnets Konfirmation.

For de forældreløse Børn i Stiftet, der bor uden for København og nærmeste Omegn, og af en eller anden Grund helst maatte forblive paa det Sted, hvor de har deres Tilhold, kan der ansøges om en Pengeunderstøttelse alene (120 Kr. aarlig).

De faderløse har fri Skolegang, Bøger og, for saa vidt de gør sig værdige dertil, ogsaa Konfirmationsudstyr. Endvidere har de Adgang til flere Legater, hvor de maatte gøre sig fortjente dertil.

---

De udgaaede Elever — og da navnlig Vajserne — stræber Vajsenhuset efter Evne, og saa vidt dets Midler strækker, at uddanne i forskellige Retninger og anbringe i gode Stillinger, hvor da Forstanderen

maatte finde det formaalstjenligt, og Slægtningene, hvem det paahviler, maatte savne Evnen dertil.

Konfirmationsudstyr er i Aarets Løb blevet udredet til 21 Vajser og et mindre til 27 Skolebørn.

Efter Konfirmationen er 22 Vajser (16 Drengene og 6 Piger) og 12 faderløse (8 Drengene og 4 Piger) blevet understøttet.

Af konfirmerede Drengene er 15 anbragt ved Haandværk, 7 ved Handel, 6 paa Kontor, 2 paa Præliminæreksamens Kursus, 2 som Kok, 2 ved Landvæsen, 2 som Gartner og 1 paa Købmandsskolen.

Af konfirmerede Piger er 1 anbragt i Tjeneste, 12 ved Husvæsenet, 5 i Forretning, 1 paa Kontor, 1 i Hjemmet, 1 paa Realeksamens Kursus, 2 i Tjenestepigehjem, 4 ved Syning og 1 ved Frisering.

Med de Børn, som bliver anbragt uden for København i Provinserne, fører Forstanderen Tilsyn ved sine aarlige Inspektions- og Anbringelsesrejser.

Helst anbringes de udgaaede Elever ved Haandværk, Handel, Kontor eller anden praktisk Virksomhed. Uden at paatage sig nogen Forpligtelse stræber Vajsenhuset dog at tage Konsekvensen af sine humane Bestræbelser ved at hjælpe saadanne Elever frem ad den rette Vej, hos hvem der afgjort findes særlig fremragende Evner i en bestemt Retning. Vajsenhusets Elever rekrutteres jo fra alle Samfundslag, hvor Forældre eller Fædre ved deres Død ikke har efterladt sig saa meget, „at Børnene deraf til Nødtørftighed kan opdrages“. Derfor er der overmaade mange Børn, udgaaede af dannede Hjem, hvis Udvikling er brudt midt under deres Opvækst ved Forældrenes eller Faderens Død, hvorfor Opgaven ikke bør eller kan være at sænke Niveaue for Barnets



videre Udvikling og saaledes bringe en helt misvisende Forskydning ind i Barnets eller Familiens Liv. Nej, Opgaven er tvært imod at bevare, hvad der er erhvervet af Dannelse og Udvikling fra tidligere Barneaar og saaledes føre Barnet videre frem, hen imod det Maal, som var tilstræbt fra Begyndelsen, og som vilde være naaet, hvis Forsørgerens Død ikke var kommet hindrende i Vejen. „Opgaven maa være den,“ som Biskop Mynster i 1844 udtalte det, „at Vajsenhusets Værd som Forsørgelsesanstalt aldrig forringes. Vajsenhusets skønne Bestemmelse er det at træde forældreløse Børn i Faders og Moders Sted, men denne Bestemmelse vilde det kun højst ufuldkomment opfylde, dersom det forlod Børnene, saa snart deres Skoleundervisning var tilendebragt.“

Denne af Biskop Mynster udtalte Opfattelse af Formaalet for Vajsenhusets Virksomhed har været den ledende Grundsætning for alle Stiftelsens Direktioner.

I Overensstemmelse med denne Opfattelse bestræber Vajsenhuset sig derfor nu for at bevare Forbindelsen mellem Skolen og de udgaaede Elever, da disse ellers oftere mangler al anden Tilknytning i Livet og saaledes let kan tynges af Følelsen af at høre til „de hjemløse“. Dette sker dels ved i de ganske unge Aar at hjælpe med Raad og Daad, saa vidt vi evner, dels ved Aaret rundt med Undtagelse af de tre Sommermaaneder Juni, Juli og August at modtage de udgaaede Elever her paa Vajsenhuset som dets Gæster, for saa vidt det kan forenes med deres Livsgerning og Pligter imod denne.

Møderne holdes paa selve Vajsenhuset, for Pigerne om Mandagen, og for de unge Mennesker om Torsdagen fra 7—10. Paa disse Aftener underholdes de unge med Oplæsninger, Foredrag og Musik.

Der er bestandig i Lokalet fremlagt et stort Udvalg af ypperlige Billedværker og illustrerede Bøger, hvormed de unge lejlighedsvis kan beskæftige sig, samt en betydelig Mængde Stereoskopbilleder fra alle Verdens skønneste Egne, saaledes at der altid er nok til nyttig og fornøjelig Underholdning.

Et Bibliotek, bestaaende af dansk, tysk og engelsk Litteratur, beregnet paa de unges Tarv, er indrettet til Udlaan.

Ved disse Sammenkomster er Forstanderen altid til Stede, saa at de unge, der ved deres Forretninger er hindrede i at træffe ham i Kontortiden om Formiddagen, er sikre paa bestandig at kunne træffe ham der, naar de trænger til hans Hjælp eller Raad.

Ved Foraarstide foretages der en større Udflugt med de unge i Nordsjælland.

Stiftelsens Læge er Hr. L. Djørup, som ansattes af Direktionen den 20de September 1900. To Gange om Ugen — Tirsdag og Fredag fra 9—10 — har han Konsultation her paa Skolen, og i alvorligere Tilfælde tilser han Børnene i Hjemmet. Hvert Aar tilstiller han Direktionen en Indberetning om Sundhedstilstanden paa Stiftelsen med en vedlagt Tabel over de Børn, der har været syge, og de Sygdomstilfælde, hvoraf de har lidt.

Til

Direktionen for Det kongelige Vajsenhus.

Sundhedstilstanden hos Vajsenhusets Elever har i det forløbne Aar været god. Vi har været forskaanede for større Epidemier, og den frygtede Børnelamhed har slet ikke vist sig hos os. Der har intet Dødsfald været mellem Børnene.

De for nogle Aar siden begyndte Vejninger fortsættes og har givet os gode Holdepunkter for Bedømmelsen af Børnenes Trivsel og Helbredstilstand.

En meget stor Hjælp har som sædvanlig Kommunehospitalets IV. Afdeling (Chef: Prof. H. Mygind) ydet os, idet Afdelingens Poliklinik har behandlet vore Ørepatienter og udført de nødvendige Operationer for adenoide Vegetationer. Ogsaa Prof. Edm. Jensen er vi Tak skyldige for hans beredvillige Assistance med Behandling af Øjenpatienter.

22. Januar 1912.

L. Djørup.

I afvigte Efteraar har Vajsenhusets Tandlæge, Fru Holst Hansen Huus, foretaget et Eftersyn af samtlige skolesøgende Elevers Tænder. I Henhold til Direktionens Bestemmelse vil der for Fremtiden 2 Gange om Aaret blive Tandeftersyn her paa Skolen, og samtlige Børn vil herefter ved Direktionens og Kuratelets Velvilje opnaa det store Gode at blive gratis behandlet for Tandsygdomme, saaledes at ikke blot som hidtil nogle enkelte, men alle skolesøgende Børn kommer under kyndig Tandlægebehandling.

---

Stiftelsens Arkitekt er Hr. Slotsforvalter, Arkitekt Otto Zeltner, ansat 4de Februar 1904.

---

### Stiftelsesfesten

afholdtes den 11te Oktober i al Stilhed.

Til Stede ved Højtideligheden var Direktionens og Kuratelets Medlemmer samt foruden Lærerpersonalet

og de tre øverste Klassers Elever Præmiebørnenes  
Mødre. Festen indlededes med, at Børnene sang første  
Del af Ch. Gandrups Jubilæumskantate.

Kongegave til de smaa,  
de, som uden Fader, Moder,  
de, som uden Livets Goder  
ensomme ved Vejen staa!  
Fosterhjem for de forladte,  
du, som skænker os de Skatte,  
vi skal bygge Livet paa!

Du har læget Sorg og Savn  
som en Kærlighedens Kilde,  
du har virket i det Stille  
mange Slægtled rigt til Gavn.  
Mange Skæbner har du bjærget,  
mange Sjæle har du værget  
trofast i din Moderfavn.

---

Ingen kan sove sig Lykken til,  
ingen kan fange Sejr i Blinde,  
kun den, som vil,  
vil af al Evne, kan Prisen vinde.

Livet er uafvendelig Strid,  
staaende Kamp mellem stærke og svage,  
derfor med Flid  
rust dig fra Ungdommens tidligste Dage.

Da vil du lære, hvad der saa sker,  
skulde end Modgang dig overvælde:  
Arbejdet er  
Menneskets bedste og ærligste Fælle.

---

Kundskab er Fører god,  
Genveje for din Fod  
vil den dig skabe;  
har du den, vil aldrig du  
Flidens Frugter tabe.

Gudsfrygt er Hjertets Skjold,  
 Værn mod al Ve og Vold,  
 Fristed i Fare;  
 har du den, vil altid du  
 Hjertets Fred bevare.

Barn! vil du leve trygt,  
 Kundskab og Herrens Frygt  
 skal du forene,  
 da vil smukt paa Livets Træ  
 grøntes alle Grene.

Snart Skoletiden herinder.  
 snart har du Farvel den sagt,  
 naar da du bevarer Minder,  
 som bleges, men aldrig forsvinder,  
 og Hjertet fast til den binder,  
 har Skolen sin Gerning fuldbragt.

O, maatte du med dig tage  
 en Rejsepenge fuld god,  
 saa har du fra Ungdommens Dage,  
 hvorhen du i Verden skal drage,  
 en Skat dog i Sjælen tilbage,  
 som løfter og styrker dit Mod.

Kongegave til de smaa!  
 Tak, for hvad vi fik i Eje!  
 du har banet os de Veje.  
 vore Fødder skulle gaa.  
 Fosterhjem for Barnelivet;  
 Tak, for hvad du os har givet  
 til at leve Livet paa.

Førstedirektør, Statsraadssekretær K. o. f. o. e. d. traadte  
 derpaa frem og udtalte:

Det er under ikke lidt forandrede Forhold, at vi  
 i Dag mødes med eder, kære Børn. Den 7. August

døde Medlem af Direktionen, Biskop P. Madsen. I kendte ham kun fra den ene Gang, da han paa forrige Aars Stiftelsesfest talte kærlige og formanende Ord til eder om den Herre, som lægger Kræfter i alt vort Arbejde, saa I kan ikke bevare noget varigt Minde om ham, men Bestyrelsen vil mindes ham. Den beklager hans Bortgang, idet hans store Kærlighed til de smaa ikke mindre end hans klare Tænkning lovede os et frugtbart Udbytte af et fortsat Samarbejde. Samme Dag — ja næsten i samme Time — døde vor kære, uforglemmelige Forstander Gandrup. Ham kendte I, og ham elskede I. Hans hele Virksomhed havde kun det ene Maal, at gøre det godt for eder paa bedste Maade, baade saaledes, at han omfattede hver enkelt af eder fra hans eller hendes Indtræden i Skolen med en inderlig forstaaende Kærlighed, som han bevarede for eder under hele eders Skoletid, men ogsaa saaledes, at han søgte om muligt at bane Vejen for eder, naar I forlod Skolen. Han var en Fader for eder alle! Derfor vil han aldrig blive glemt af eder, som er opvokset under hans Varetægt, og Bestyrelsen — det kan I være visse paa — vil stedse med Taknemmelighed ihukomme ham som den Mand, der i en ganske særlig Grad var skikket til at lede en Skole som denne.

En ny Forstander har nu optaget hans Gerning; I kendte alle denne Mand forud; han var en kær og paaskønnet Lærer; han vil ganske føre Livet her i det lagte Spor og har vistnok allerede eders fulde Tillid. Idet vi byder Forstander Ottesen velkommen i vor Midte, føler vi os overbevist om, at ogsaa han er den rette Mand paa denne Plads. Ogsaa Biskop Ostenfeld byder jeg velkommen som Medlem af Direktionen og udtaler Haabet om et frugtbart Samarbejde. Desværre maa vi jo savne ham i Dag, da han har ønsket at vente med at tiltræde sit Embede her, til Ordinationen har fundet Sted i næste Uge.

Efter at Forstanderen havde kaldt alle de 12 Præmiebørn frem, udtalte han følgende:

Maa jeg ønske eder velkommen her som Vajsenhusets Præmiebørn og ønske eder til Lykke med, at I har opnaaet at blive indstillet til Præmie af alle eders Lærere og Lærerinder og nu skal have den Ære at modtage Præmien af Statsraadssekretærens Haand i den samlede Direktions og Kuratels Nærværelse. Og maa jeg udtale min Glæde over, at I kan modtage Præmien i eders Mødres eller Plejemødres Paasyn; jeg kan forstaa, hvilken Glæde det maa være for eder og dem, som elsker eder mest, at kunne være sammen paa denne eders Hædersdag. Modtag da saa Præmien som en Opmuntring og et Vidnesbyrd om eders Læreres og Lærerinders Paaskønnelse, men husk tillige paa, at den Præmie, I modtager i Dag, er som en sidste Hilsen fra eders kære afdøde Forstander; thi paa det sidste Læremøde, han holdt her ved Vajsenhuset, var netop Præmieindstillingen til Forhandling. Naar I derfor ser paa eders Præmier, send da en kærlig Tanke og Tak til ham, der holdt saa meget af eder og var med til at give eder denne Gave.

Vajsenhusets Stiftelsesfest er imidlertid ikke blot en Præmiefest, men ogsaa en Mindefest! Lad os mindes, at i Dag for 184 Aar siden paa Frederik den Fjerdes Fødselsdag blev ogsaa nogle Vajsenhusbørn fremstillet. Det var de allerførste Vajsenhuselever, og de blev præsenteret for Kong Frederik den Fjerde og den daværende Direktion. Lad os aldrig glemme, alle I Børn og alle vi, som har med Vajsenhuset at gøre, at det var Frederik den Fjerde, der stiftede Vajsenhuset af Kærlighed til forladte og forældreløse Børn. Husk vel paa, at det er ikke en Gerning, som ligger saa langt tilbage i Tiden, at den ikke vedkommer os. Der findes jo ikke et eneste Barn iblandt eder, uden at han eller hun er optaget efter Fredr. IV's Fundats, der gælder den Dag

i Dag, og der findes ikke heller et Barn iblandt eder eller en eneste af alle os Lærere, som ikke den Dag i Dag nyder godt af den rigelige Pengegave, Fredr. IV. skænkede til Vajsenhuset af sin egen Chatolkasse. Derfor maa vi alle og I Børn med være taknemmelige mod Fredr. IV.'s Minde og hans store Kærlighedsværk.

Men, Børn, det er ikke nok at sige Tak, I maa ogsaa vise eders Taknemmelighed i eders Gerninger. Og det kan I vise mod Vajsenhuset ved at fuldføre de Pligter og det Arbejde, der bliver eder paalagt her i Skolen. Der staa skrevet i Præmiebøgerne „for Flid“, det er Fliden, den ærlige, gode og redelige Vilje, vi vil belønne, ikke de store og gode Evner, thi dem har intet Menneske fra sig selv. Ogsaa naar I kommer ud i Livet, kan I vise Taknemmelighed mod Vajsenhuset og gøre det Ære ved at blive ærlige, redelige og hæderlige Arbejdere og ved, hvad enten eders Arbejde skal foregaa med Haand eller Aand, og hvad enten Gerningen er stor eller lille, at udføre den med ærlig Vilje og af yderste Evne. Vil I det, da skal I sande, hvad vi sang for lidt siden, at Arbejdet er Menneskets bedste og ærligste Fælle, at Arbejdets Velsignelse er selve det at arbejde, og at Arbejdet adler.

Men der staa ogsaa skrevet i eders Præmiebøger „for god Opførsel“. Ja, I kan vise eders Taknemmelighed i Gerning ved at holde fast ved den gode Tone, og det ikke blot ved at være ridderlige i Adfærd og ved at undgaa al Raahed og Brutalitet inden for Skolens Mure, thi det forpligter at gaa i det kgl. Vajsenhus, dog det er ikke nok, men den gode Tone eller den gode Aand i eder maa være saadan, at I kan staa fast, naar I kommer ud i Verden. Derude lyder der saa mange Toner, og underligt er det at tænke paa, at medens vi i Musik og Sang vender os med Afsky fra de falske Toner, saa er det lige omvendt ude i den



store Verden, der er saa ofte de falske Toner de mest tiltalende. Derude vil der blive lokket og fløjtet for eder paa saa mange Maader, da gælder det, om I kan staa fast og vise, at I har den gode Bund og den gode Tone inden i eder. Men der lyder ogsaa Toner ude i Livet, som I maa gribe og holde fast ved. Blandt disse vil jeg nævne de skønne danske Toner. Ja, I lever nu under saa gode og lyse Forhold, saa dem forstaa I maaske knap nok endnu. Men tænk paa Sønderjyderne, paa Alsingerne, som Forstander Gandrup og jeg besøgte sammen for nogle Aar siden, de Børn dernede forstaa, hvad de danske Toner er værd, og naar I bliver lidt ældre, vil I ogsaa kunne forstaa det, og naar I da møder de skønne Fædrelandets Toner, gamle Danmarks Toner, lyt da til dem med Kærlighed, tag dem ind i eder og følg dem, bliv danske Dreng og Piger, danske Mænd og Kvinder og lad det være eder en Lov, at „sit Fædreland skylder man alt“. Men der lyder ogsaa andre dejlige Toner derude, og dog er det, som om de skurrer lidt i Ørene, og man gerne vil skubbe dem fra sig. Det er Engletonerne, Juletonerne, de himmelske Toner og de herlige Toner fra det Høje.

Og dog, Børn, kan I lytte til de Toner, gribe dem og omfatte dem, da vil der blive Musik i eders Hjerter, Harmoni i eders Sjæle, og I vil faa lidt af den Fred i Hjertet, der overgaar al Forstand.

Statsraadssekretæren uddelte derpaa Præmierne, og anden Del af Kantaten blev afsunget.

Fredens Gud, som ene kan  
 give Livet Vækst og Lykke.  
 lær os paa vort Værk at bygge  
 ret med Hjerte og Forstand!  
 Værn de unge! du bevare  
 denne faderløse Skare  
 til din Ære for vort Land.

Gyd du Viljens stærke Staal  
i de Hjerter, her skal raade!  
øst du af din rige Naade  
Styrkedrik i Livets Skaal!  
at vor Skole ret maa evne  
til din Ære frem at stævne,  
altid trofast mod sit Maal.

Det sædvanlige Skolebal i Anledning af Stiftelses-  
festen aflystes.

---

## Aarsmeddelelser.

---

Efter den samlede Bestyrelses Indstilling behagede det Hs. Majestæt Kongen den 26de August paa Kultusministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling allernaadigst at beskikke Lærer ved det kgl. Vajsenhus, cand. theol. Christian Ottesen, til Forstander og Inspektør ved det kgl. Vajsenhus.

---

Efter Direktionens Indstilling behagede det Hs. Maj. Kongen den 1ste Oktober paa Kultusministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling allernaadigst at beskikke Biskop over Sjællands Stift H. Ostenfeld, R. af D., til Medlem af Direktionen for det kgl. Vajsenhus.

---

Som naturligt er, maatte Forstander Gandrups Død sætte sit vemodige Præg paa hele Stiftelsens Virksomhed i Aarets Løb.

Da Budskabet om Dødsfaldet kom paa en Tid, da alle Eleverne var spredt ud over hele Landet og holdt Sommerferie, faldt det af sig selv, at den første Dag efter Ferien ikke som ellers kunde blive en almindelig Læsedag. Med Direktionens Samtykke samledes da alle Lærere og Elever Mandag den 14de

August Kl. 8 i Gymnastiksalen, hvor Hr. Ottesen holdt en Mindetale og lagde Børnene paa Sinde, hvad og hvem de havde mistet.

Efter Sørgenhøjtideligheden gik enhver til sit, og først den næste Dag genoptoges Skolearbejdet efter Ferien med fuld Kraft.

---

Da de unge samledes første Gang efter Forstander Gandrups Død, holdt en af de unge, Typograf Theodor From, følgende Mindetale:

Ærede Forsamling!

Naar vi i Aften er samlede her igen, er det med en egen sørgmodig Følelse, vi mødes, en Følelse af Tomhed, af noget der mangler. Vi ved jo alle, at vor kære Forstander er gaaet bort, siden vi sidst var samlede her. Det er altid tungt at miste en af sine kære, og ikke mindst tungt er det for os, der paa Vajsenhuset og her i vor Forening har fundet et andet Hjem, hvor Forstanderen var som en Fader for os alle sammen. Han, der altid var opfyldt af Begejstring for alt, hvad der er smukt og godt her i Livet, han, der havde en ejendommelig Evne til at fylde, hvor han kom, han vil paa Skolen og her i Foreningen efterlade en tom Plads, som det vil blive vanskeligt at udfylde.

Forstanderen har en Gang skrevet et lille Digt om Hjemmet, som De sikkert alle kender. Der staar i første Vers:

Hjem, du lille Ord,  
 en Verden i dig bor.  
 Arnested for Livets Længsler,  
 Fristed for de dybe Trængsler,  
 dyre Baand, der drager, fængsler  
 Hjerterne paa Jord.

Jeg synes, at der sjældent er skrevet noget saa sandt og samtidig saa kønt som dette lille Vers. Det, som de fleste af os trængte til, der kom her ind i Skolen, var netop et Hjem, og vi fandt det her, og det skylder vi først og fremmest Forstanderen Tak for.

Og kom vi efter Skoletiden ud i Livet, ud under andre Forhold, alle, som kunde, søgte de tilbage til Skolen og Foreningen her, naar Tid og Lejlighed gaves, alle i den Forvisning, at her gik vi ikke forgæves, her blev vi altid, hver den, som selv vilde, hjulpet med Raad og Daad.

De enkelte ved bedst selv, hvor meget godt Forstanderen gjorde i det stille. Hans største Glæde var altid at glæde andre. Vi ved, hvor Forstanderen blev rørende glad over, at Vajsenhusianere kom hened, der havde været langt og længe borte, hvorledes alle, der kom fra store Rejser i fremmede Lande eller over de store Have, blev modtaget med aabne Arme, men ogsaa alle vi, der kom her til Stadighed, blev modtaget med en Hjertelighed, man ikke møder hver Dag. Og derfor blev Vajsenhuset og Foreningen her som et andet Hjem for os.

Derfor er det for os alle sammen en stor Trøst i Sorgen at kunne betegne Forstander Gandrup som Manden med det store Hjerte, hvis Liv ikke har været forgæves, og vi maa alle sige Tak til, at vi har kendt ham. Det vilde føre for vidt, her at komme nærmere ind paa alt, hvad Forstanderen har været for Skolen og Foreningen her, og det vil heller ikke være nødvendigt i denne Forsamling, hans Fortjenester vil leve, saa længe som Vajsenhusets Skole, og hvad dertil hører, bestaar, og alle vi, der er her til Stede, vil altid bevare Forstanderens Person i taknemmelig og kærlig Erindring.

Ære være Forstander Gandrups Minde!

---

Efter Direktionens Indstilling resolverede Hs. Maj. Kongen den 8de September paa Krigsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling allerhøjest at udnævne Krigsassessor Laurits Christian Sophus Waldorff til Krigsraad med Rang i 7de Klasse Nr. 4 efter Rangforordningen.

---

Den 20de September havde Viceinspektør H. Larsen været Lærer her ved Skolen i 40 Aar. I Lærerpersonalets og de to øverste Klassers Overværelse bragte Hr. Etatsraad Claus L. Smidt ham en Hilsen og Tak fra Direktionen og overrakte ham en hædrende Direktionsskrivelse tillige med en Pengegave. Forstanderen udtalte derpaa paa Kollegers og egne Vegne en Tak til Jubilaren for godt og trofast Samarbejde i den lange Aarrække.

Efter Direktionens Indstilling behagede det Hs. Maj. Kongen den 3die Januar paa Kultusministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling aller-naadigst at udnævne Viceinspektør H. Larsen til R. af D.

Søndag den 1ste Oktober havde Frk. Marie Petersen været Lærerinde her i 25 Aar. Paa Grund af Helligdagen mødte en Komité af Lærerpersonalet i Jubilarens Hjem, hvor Forstanderen overrakte hende en hædrende Direktionsskrivelse samt en Pengegave og bragte hende en hjertelig Tak fra Kollegerne for godt Samarbejde. Skønt Jubilæet efter Frk. Petersens Ønske paa Grund af Forstander Gandrups Død foregik i al Stilhed, modtog hun dog mange Beviser paa Venlighed fra Elever og andre Venner af hendes Gerning her ved Skolen.

---

Da Forstander Gandrup ikke blot var den, der havde oprettet Musikskolen og sat de unges Elevorkester i Gang, men ogsaa til Stadighed var den ledende og lagde alle Planerne for Koncerterne, idet hans lødige musikalske Sans ved stadig Overværelse af Prøverne virkede ansporende til at gaa i Lag med større og større Opgaver, var det rimeligt, at de unge gerne vilde hædre hans Minde ved at spille netop de Musikstykker, han satte størst Pris paa.

Søndag den 15de Oktober afholdtes derfor i Festsalen en Mindekoncert med nedenstaaende Program i Overværelse af Forstander Gandrups nærmeste Slægt, Venner og Bekendte:

- |                     |   |
|---------------------|---|
| 1. Joh. Svendsen:   | Andante funèbre.                        |
| 2. N. W. Gade:      | Morgensang af „Elverskud“.              |
| 3. Chr. Gluck:      | Udtog af Operaen „Orpheus og Eurydike“. |
| 4. Edv. Borregaard: | „Hjem“ ) Tekster af                     |
| P. E. Lange-Müller: | „Lykken“ ) Charles Gandrup.             |
| 5. Jul. Bechgaard:  | „Hvile“.                                |

Efter at tidligere Vajsenhuselev, Fru Jenny Rannow, havde sunget de to ovennævnte Sange, holdt Direktør ved det kgl. Vajsenhus, Etatsraad Claus L. Smidt, følgende Mindetale:

„Højtærede Forsamling!

Det er med Vemod, at vi i Dag er forsamlet her for at hædre vor kære, afdøde Vajsenhusforstander Charles Gandrup ved en musikalsk Mindefest, og jeg benytter derfor denne Lejlighed til endnu en Gang, paa det kgl. Vajsenhus Bestyrelses Vegne at bringe ham hisset vor inderligste og dybtføjte Tak for den store Gerning, han i de ca. 21 Aar, i hvilke han var Forstander, har udført her, og hvorved han i den Grad har højnet Vajsenhuset, at dette nu staar som

en virkelig Mønsterinstitution her i Landet. Hvor elskede han dog sin Virken her; men Gud havde ogsaa benaadet Charles Gandrup med rige Aandens Gaver; han sad saaledes inde med en poetisk Aare, som mange Gange er kommet Vajsenhuset til Gode. Her skal jeg blot f. Eks. minde om hans prægtige Kantate, som hvert Aar benyttes ved vor Stiftelsesfest. En udpræget Kunstsans havde Forstander Gandrup, hvilket gjorde, at Vajsenhuset lidt efter lidt, paa hans Initiativ blev smykket med skønne Billeder fra Ind- og Udlandet til Gavn og Glæde ikke blot for Eleverne, men ogsaa for alle Vennerne af Vajsenhuset. Hertil kan jeg iøvrigt føje, at Gandrup ogsaa sørgede for, ved smukke Beplantninger paa Legepladsen, at vænne Børnene til Fredning om samme, ligesom han anskaffede Duer, for at Eleverne kunde blive opdraget til at omgaaes Dyrene med Kærlighed. Ja, hvor mange Beviser har vi ikke haft paa, hvor udmærket han styrede den daglige Drift, og lige til det sidste glædede han sig over at føle sig lykkelig ved sin her-værende Gerning.

Mange vil med mig ikke glemme den fortræffelige Maade, paa hvilken han altid ledede sin Religionsundervisning til Glæde for Eleverne og Tilhørerne.

Og saa Gandrups udprægede Musiksans, som har sat et varigt Minde om ham, idet han jo i sin Tid oprettede vort nu saa flinke Orkester, som i de svundne Aar har forskaffet os saa mange, nydelsesrige Timer. Og I, kære udgaaede og nuværende Elever, glem aldrig Charles Gandrups Navn men husk, ingen Sinde at inklade eder paa, hvad han vilde have kaldt daarlig Musik, saa vil det gaa eder vel i Livet.

Nu har vi jo hørt den kære afdøde Forstanders Yndlingsmelodier, men efter de tvende foregaaende: „Hjem“ og „Lykken“, er Bechgaards „Hvile“ tilbage, og naar dette Musikstykke er valgt til allersidst, da er det, fordi Forstander Gandrup, som elskede at im-



provisere og fantasere paa sit Flygel, netop Aftenen før, han kaldtes bort herfra, sad saaledes med denne skønne Melodi ved sit kære Instrument. Maaske følte han, at „Hvilen“ snart vilde komme til ham som en Naadegave fra Gud.

Ære være Charles Gandrups Minde!“

---

### Julefesten

fejres her den sidste Skoledag før Juleferien. I hver Klasse er der fra Morgenstunden sat et lille Juletræ, som Børnene selv er med til at pynte, hvad der er dem en særlig Glæde. Kl. 12 hører Skolen op, hvor paa Børnene efter en halv Times Frihed atter gaar ind i deres Klasser, hvor da Klasselærer og -lærerinde eller hvem af Lærerpersonalet, der føler sig særlig kaldet dertil, holder Juleandagt ved at synge Salmes, læse Evangeliet op og udlægge det for Børnene. Herved opnaas den store Fordel, at Talen kan afpasses efter hver Klasses aandelige Standpunkt og Modtagelighed. Naar denne Højtidelighed er endt, gaar Klasserne over i Gymnastiksalen, hvor der er anbragt et Juletræ med Lys paa midt i Salen. Alle Julegaverne er ophængt paa Stativer langs Væggene, og Spande, fyldte med Godter, staar rundt om Træets Fod. Naar disse Sager af Klasselærerne er fordelt mellem Børnene, afslutter Forstanderen, og Festen ender med Afsyngelsen af: „Dejlig er Jorden.“

Derpaa gaar hver til sit efter denne hyggelige og stemningsfulde Indledning til Julefesten.

For de to øverste Klasser holdt Forstanderen efter Oplæsning af Juleevangeliet følgende Tale:

Da Klokkerne ringede dernede i Gaarden, kimede det engang igen til Julefest paa Vajsenhuset.

Hvor kan det dog være, at Julen imødeses med langt større Længsel end f. Eks. Paasken og Pinsen?

Det kan jo ikke være den Omstændighed alene, at vi faar Ferie. Det er ikke Grunden alene til al Juletravlheden og Julelængselen, eller til, at der allerede længe før Jul „gaar Jul“ i os alle sammen. Nej, det er den forunderlige Julestemning, der griber os alle; for os gamle de mange lyse Barndomsminder, der vælder frem, og for de unge dette, at Julen samler alle i Hjemmet og omkring de kære i Hjemmet. Julen er i særegen Forstand Samlingens og Hjemmets Fest, der knytter Baandet paa ny for en Tid, inden alle igen spredes til Livets travle Dont. Men det er ikke alene Minderne, der forener og samler, det er de gamle Salmer og det gamle Juleevangelium, der griber om Hjerteroden paa os alle og holder os fast. De gamle kendte dejlige Salmer skaber i Forening med Juleevangeliet en Stemning, som griber os alle, thi det er det forunderlige ved det lille Juleevangelium, at det bliver lige skønt og lige betagende, hvor ofte vi saa hører det, og selv Folk, der til daglig er langt borte fra Kristendommen og maaske endog lader haant om den, de kan ikke staa for Julesalmerne og Juleevangeliet, men maa bøje sig for deres betagende Magt. Lad saa være, at det kun er en Stemning, der vækkes i dem, sikkert er det dog, at Juleevangeliet har Bud til alle og kan forstaas og fattes af alle, thi om Julens Evangelium gælder, hvad der er sagt om Johannesevangeliet, at Lammet kan vade deri, men Elefanten kan ikke bunde. Selv det mindste Barn kan fatte og føle sig grebet af Evangeliets Fortælling, og den lærdeste Mand kan finde Hvile deri og dog ikke, om han forsøger det, lodde dets Bund og dets Gaader. Og prøv paa at tage det og Salmerne fra ham, saa vil du, hvis han er en ærlig Mand, høre det Svar: Nej Juleevangeliet og Julesalmerne har jeg ikke Raad til at undvære. Eller prøv at spørge den, der har kastet Juleevangeliet over Bord med alt andet barnligt, og du vil erfare, at han føler sig som

en fattig Mand paa Juleaften. Thi Sagen er jo den, at dette lille Juleevangelium har styret Verden nu i 1900 Aar. En gammel Vismand sagde: „Giv mig et Sted, hvor jeg kan staa, og jeg skal bevæge Verden“. Et saadant fast Stade er netop vort lille Juleevangelium, ligesom det ikke er tomme Ord, naar det indledes med den Sætning, at al Verden skulde skrives i Mandtal — thi Romerriget strakte sig jo over hele den da kendte Verden — saaledes har Julens Evangelium bredt sig over hele Verden, og Julens Herre forkyndes og tros over den ganske Verden, saa langt Menneskers Sprog kan række. Deraf, tror jeg, kommer den forunderlige Julestemning, der griber os alle. Men Julestemningen er ikke nok, den forsvinder saa let i al Verdenslivets Tummel og Travlhed, naar Julen er omme. Da gælder det, om man ogsaa har forstaaet og fattet Juleglæden, det kristne Folks Juleglæde: at der er Frelse at finde i Julens glade Budskab, fordi „saa elskede Gud Verden, at han gav sin Søn, den enbaarne, at hver som tror paa ham, ikke skal fortabes“, eller som vi synger i en af Jule-salmerne: „Gud er os ikke længer vred, det kan vi deraf vide, at han har sendt sin Søn herved for Syndens Død at lide.“ Men vil du maaske sige, hvad kommer det os ved nu om Stunder, hvad der skete for 1900 Aar siden? Dertil vil jeg sige, husk, der staar de dejlige Ord: Eder er i Dag en Frelser født. Der staar i Dag og for eder, disse Ord har Bud til os alle sammen, det er det velsignede Bud, som unge og gamle kan glædes ved til alle Tider. Maatte da I og vi alle føle lidt af Julens Glæde, og maatte det gaa Jer saadan, naar I hører Angreb paa Barnetroen eller møder Modstand mod Juleevangeliet, at I kan sige med Paulus: Jeg skammer mig ikke ved Kristi Evangelium. Naar Paulus, der stod paa sin Tids højeste Dannelsestrin, kunde sige saaledes, ja gaa i Døden for Kristi Evangelium, saa maa vi

andre nok ogsaa bøje os og sige Tak til, at vi har faaet Juleevangeliet.

Der fortælles, at da en af Industriens Stormænd for nogle Aar siden blev begravet i Amerika, var der blevet givet Ordre til, at i et bestemt Øjeblik skulde alle Maskiner paa Værkstederne, Jernbaner, Dampskibe o. s. v. staa stille; til Trods for al Travlhed og alt Forretningsliv skulde man mindes ham et Øjeblik. Saaledes gaar det ogsaa med Julen og Juleevangeliet, det kommer til os een Gang om Aaret, tvinger os til at standse, at stoppe op et Øjeblik og tænke over, hvad der skete for 1900 Aar siden. Maatte da nu alle vi, der er her inde, forstaa at gribe det Øjeblik, der nu atter er inde, kaste al Travlhed over Bord og standse et lille Øjeblik ved Juleevangeliet og tænke over det. Vi har alle saa travlt i vor Tid, vi jager af Sted, gamle og unge, bare for at blive færdige, da Tiden er saa knap tilmaalt; da er det godt, at Julen kommer og kan bringe os til at standse og overveje et Øjeblik. Dette gælder ogsaa Jer, Børn, ogsaa I har travlt med eders Lektier og eders Lege, og begge Dele er godt, men lad Julen ogsaa bringe eder til at tænke et Øjeblik paa det, der ligger over den jordiske Travlhed. Ja, Børn, „det er godt at være Barn om Julen“, siger det gamle Ord. Der er mange Glæder beredt for eder i Juletiden, men det er ogsaa godt for alle, baade gamle og unge, at blive Børn paa ny, og hvorledes det saa gaar, voks dog ej fra Barnekaar og voks ej fra dit Fædervor. Kan du og vi alle faa det ud af Juleevangeliet i Aar, saa vil vi i Sandhed kunne faa en glad og en dejlig Jul; i dette Haab vil vi da slutte med at synge: „Glade Jul, dejlige Jul.“

Til Juletræet havde d'Hrr. Forlagsboghandlere Lehmann & Stage skænket en Del gode Bøger.

Hver Juleaften ydes der til de fattigste Hjem her i Skolen en halv Skinke og to Pund Risengryn, for at intet Barn, der gaar i Vajsenhusets Skole, i Juletiden skal savne det fornødne for sig og sin Familie. I Aar uddeltes der saaledes 86 halve Skinker og 172 Pund Risengryn.

---

## Skolen.

---

Elevantallet er 270 Børn (135 Drengene, 135 Piger), dels forældreløse (Vajser), dels faderløse, som er fordelt i 10 Klas'ser (5 Drengene- og 5 Pigeklasser).

Skoledagenes Antal har været 240.

---

Undervisningsfagene i Skolen er:

Religion.	Sundhedslære.
Dansk.	Naturlære.
Tysk.	Geometri.
Engelsk.	Aritmetik.
Historie.	Regning.
Geografi.	Skrivning.
Naturhistorie.	Tegning.
Haandgerning (Sløjd).	Gymnastik.
Dans.	Sang.

Musik — for Drengene: Violin, Bratsch, Violoncel og Kontrabas.

Skolen begynder den 1ste April Kl. 8, den 1ste Oktober Kl. 9. De 2 nederste Klasser har 5 Timers daglig Undervisning og de 3 øverste Klasser 6.

---

Intet skolesøgende Barn maa have Byplads.

---

## Skolens Lærerpersonale.

Fru J. Bagger, eks. Lærerinde (1870), underviser 1ste Pigeklasse i Dansk, Skrivning og Regning. 17 Timer.

Hr. Viceinspektør H. Larsen, cand. theol. (R. af D.) (1871), underviser de to øverste Drengeskasser i Dansk, Historie og Geografi, de to øverste Pigeklasser og 3dje Drengeskasse i Geografi, 3dje Drengeskasse i Historie og Skrivning samt 2den Drengeskasse i Historie og Regning. 36 Timer. Skolebibliotekar.

Frk. E. Ditlevsen, Lærerinde paa Skskolen (1877). 24 Timer. Desuden forestaar hun Pigernes Badning.

Hr. J. V. Andersen, Bogbindermester (1881), underviser Drengene i Bogbinderi og Sløjd. 8 Timer.

Frk. M. Petersen, eks. Lærerinde (1886), underviser 1ste og 2den Pigeklasse i Geografi, 4de og 5te Pigeklasse i Naturhistorie og Regning, 3dje, 4de og 5te Pigeklasse i Skrivning, 3dje Pigeklasse i Dansk samt 1ste Drengeskasse i Regning. 30 Timer.

Frk. S. Bruun, eks. Lærerinde (1890), underviser 2den Drengeskasse i Skrivning, 2den Pigeklasse i Dansk, Regning og Skrivning, 3dje Pigeklasse i Regning, Tegning og Naturhistorie og 4de og 5te Pigeklasse i Tegning. 30 Timer.

Frk. P. Moberg, Lærerinde paa Skskolen (1890). 18 Timer.

Hr. C. Larsen (1890), underviser Drengene i Snedker- og Drejerhaandværket. 8 Timer.

Hr. Krigsraad Waldorff (DM., R. af St. A. og M. f. DR.) (1890), underviser Drengeskolen i Gymnastik, samt leder Danseundervisningen om Vinteren. Desuden forestaar han Drengenes Badning. 10 Timer.

Hr. J. Sommer, cand. phil. (1891), underviser 5te, 4de og 3dje Dreng- og Pige Klasse i Tysk, 1ste og 2den Dreng- og Pige Klasse i Religion, 3dje og 2den Dreng Klasse i Dansk. 36 Timer.

Hr. E. Prehn, Musiker (1892), leder Sangundervisningen i Skolens 4 nederste Klasser, 10 Timer, og underviser Drengene i Violinspil. 6 Timer.

Hr. Chr. Ottesen, cand. theol. (1893), underviser 3dje, 4de og 5te Dreng Klasse i Regning, Naturhistorie og Engelsk, 4de og 5te Dreng Klasse i Skrivning, Aritmetik og Geometri, 2den Dreng Klasse i Engelsk, 3dje Pige Klasse i Geografi samt den øverste Dreng Klasse i Naturlære. 36 Timer. (Fra 1ste September kun 18 Timer).\*)

Hr. Alfred Larsen, Kunstmaler (1893), underviser Drengene i Tegning. 9 Timer.

Frk. N. Brix, eksamineret Gymnastiklærerinde (1893), underviser alle Pige klasserne i Gymnastik og Dans. 10 Timer.

Hr. H. Larsen, Musiker (1895), underviser Drengene i Violin, Violoncel, Bratsch og Kontrabas, 10 Timer, 5te Klasserne i Sang, 2 Timer, og leder Sammenspillet med de udgaaede Elever (1½ Time).

Hr. K. Obel, cand. theol. (1900), underviser 2den 3dje, 4de og 5te Pige Klasse i Historie, 4de og 5te Pige Klasse samt 1ste Dreng Klasse i Dansk, 5te Pige Klasse i Naturlære, 1ste og 2den Dreng Klasse i Geografi. 36 Timer.

Frk. Henriette Luther, Lærerinde paa Skrædderskolen (1902). 9 Timer.

Frk. Viceinspektrice Agnes Johansen (1908). Skrivning i 1ste Dreng Klasse. 6 Timer.

Forstander Ch. Gandrup,\*) cand. theol. (1889), underviste i de 3 øverste Dreng- og Pige klasser i Religion.

\*) De ved Forstanderskiftet ledig blevne Timer fordeltes imellem Frk. Johansen, Hr. Sommer, Hr. Obel, Hr. Ottesen, Hr. Alfr. Larsen og som Vikar Hr. cand. theol. Erik Schmidt.



Undervisningen er i det forløbne Skoleaar meddelt i de forskellige Klasser efter følgende Plan:

### Iste Drengeklasse (20 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Damms ABC og „Dansk-bogen“. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stil med de ældste efter Mogensen og Halles Ret-skrivningsøvelser, 1ste Hæfte. I Samtaleform er gennemgaaet: Dyrene og deres Liv efter store Væg-billeder, Plantens Liv, Nytteplanter, Menneskelegemets vigtigste Funktioner, Vandets Kredsløb, en Bys Fremkomst, Vækst og Organisation — desuden forskellige andre Emner fra Naturen og den daglige Erfaringskreds. — Beskrivelse af Billeder, Indøvelse af Farverne. 12 Timer.

Religion. Fortællinger af det gamle og nye Testamente, hvilke sidste samler sig om Festerne. Salmer. 2 Timer.

Geografi. Europas Lande med Hovedstæder, Have og større Floder. Danmark udførligere efter mundtlig Gennemgang. 2 Timer.

Regning. Addition, Subtraktion og Multiplikation i ubenævnte Tal. Tilsvarende Hovedregning. 5 Timer.

Skrivning. 6 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

### 2den Drengeklasse (30 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Julie Heins danske Læse-bog III og Græbners „Robinson Cruso“, Sproglærens første Grundtræk er indøvede. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stil efter Mogensen og Halles Retskrivningsøvelser 2det Hæfte. 10 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: det gamle Testamente til det babyloniske Fangenskab. Fortællinger fra det nye Testamente, samlende sig om Festerne, Fadervor, de ti Bud, de 3 Trosartikler. 2 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie, Side 1—37. 2 Timer.

Geografi. Thyges Geografi med Atlas, til Svejts. 2 Timer.

Engelsk. Listovs Ledetraad, 1ste Afd., Stykke 1—50. 2 Timer.

Regning. Tavleregning: Addition, Subtraktion, Multiplikation og Division i ubenævnte Tal. Hovedregning. 4 Timer.

Skrivning. 5 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

### 3dje Drengeklasse (30 Elever).

Dansk. Agerskovs, Nørregaards og Strøms danske Læsebog, 2den Del, er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat 2 Gange ugentlig. Boysens Retskrivningsøvelser, 100 Stkr. 6 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie fra Rigets Deling til Jesu Fjender. Af Balslevs Lærebog Indledningen og de ti Bud. Stykker af det nye Testamente er gennemgaaet og lært. Palæstinas Geografi. Salmer. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie, fra Valdemar I. til Christian IV. 3 Timer.

Geografi. Thyges Geografi med Atlas, fra Svejts og ud. 2 Timer.

Engelsk. Listovs Ledetraad, 1ste Afd., Stk. 74 og ud. 2 Timer.

Tysk. Listovs Elementarvog, 24 Stkr. 2 Timer.

Naturhistorie. V. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Pattedyr og Fugle. 2 Timer.

Regning. De fire Regningsarter og Reguladetri i benævnte Tal. Indledning til Brøk. Hovedregning. 4 Timer.

Tegning. Fællestegning. 3 Timer.  
 Skrivning. 3 Timer.  
 Haandgøring. 2 Timer.  
 Gymnastik. 2 Timer.  
 Sang. 2 Timer.

#### 4de Drengeklasse (30 Elever).

Dansk. Som Læsebog er anvendt: Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for Mellemkolen. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. 1 Stil ugentlig. Diktat og Genfortælling. 4 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie. De to første Trosartikler efter Balslevs Lærebog. Bjergprædikenen efter Matthæus Ev., samt 1. Kor. 13. Kap. o. a.; Palæstinas Geografi. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie, fra Christian IV. og Ejler Møllers Verdenshistorie. 3 Timer.

Geografi. P. Dahlbergs Lærebog Nr. 2, til S. 56. 2 Timer.

Engelsk. Chr. Ottesen: Engelsk Læsebog for Mellemklasserne, 25 Tekstsider. Stil og Version. 2 Timer.

Tysk. Listovs Elementarbog, Stykke 1—41. Fr. Sands tyske Formlære med Undtagelse af 2den Konjugation. 2 Timer.

Geometri. Jul. Petersen: Kortfattet Lærebog i Plangeometri, S. 1—37. 1 Time.

Aritmetik. Jessens Aritmetik, S. 1—27. 1 Time.

Regning. Brøk med benævnte og ubenævnte Tal. Reguladetri. Decimalbrøk. Tilsvarende Hovedregning. 3 Timer.

Naturhistorie. V. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Krybdyr, Padder, Fiske og Insekter. V. Balslev: Lille Botanik, S. 1—31. 2 Timer.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 3 Timer.

Skrivning. 2 Timer.  
 Haandgerning. 4 Timer.  
 Gymnastik. 2 Timer.  
 Sang. 2 Timer.

### 5te Drengeklasse (25 Elever).

Dansk. Som Læsebog er anvendt Vilh. Mallings Litteraturhistorie: Fra Holberg til Chr. Richardt, II. Del. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stile af fortællende og beskrivende Indhold. 4 Timer.

Religion. Repetition af Balslevs Bibelhistorie. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog. Af det nye Testamente er flere Stykker særlig gennemgaaet og lært. Palæstinas Geografi og Jerusalems Topografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Kirkeaaet. Salmer. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie og Ejler Møllers Verdenshistorie. Rolfsens Verdenshistorie er brugt til Oplæsning. 3 Timer.

Geografi. P. Dahlbergs Geografi Nr. 2. Borks Opdagelsesrejser er brugt til Oplæsning. 2 Timer.

Engelsk. Chr. Ottesen: Engelsk Læsebog for Mellemlasserne, c. 30 Tekstsider, Listovs 2den Afd. kursorisk. Analyse, Diktat, Stil og Version. 2 Timer.

Tysk. Kapers og Simonsens Læsebog. S. 61—71, 88—96. Fr. Sands Formlære. Listovs Elementarbog, S. 66—96. 2 Timer.

Geometri. Opgaver efter Spencers Geometri samt Fladers og Legemers Beregning efter V. Borgens Geometri. 1 Time.

Aritmetik. Jessens Aritmetik. Lettere Opgaver indklædte i Ord efter V. Borgens Aritmetik; desuden 2den Grads Ligninger efter mundtlig Gennemgang. 1 Time.

Regning. Alle Arter af Reguladetri, Procent-, Delingsregning, Kvadratrods- og Kubikrodsuddragning, Rente og Rentes Rente. Hovedregning. 3 Timer.

Naturlære. V. Borgens Naturlære: Varme, Magnetisme og Elektricitet. 2 Timer.

Naturhistorie. V. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Leddyr og Bløddyr; repeteret 3dje og 4de Klases Pensa. Repeteret hele V. Balslevs lille Botanik. 1 Time.

Sundhedslære efter Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne. 1 Time.

Tegning. Konturer efter Traadlegemer og Klodser, Skyggetegning efter Klodser og Gibs samt Farvetegning efter fritstaaende Genstande og for de flinkeste Elevers Vedkommende Perspektivtegning. 3 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Haandgjerning. 2 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

### Iste Pigeklasse (20 Elever).

Dansk. Oplæsning og Stavning efter Julie Heins Læsebog, 1ste og 2den Del, samt Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stil med de ældste efter Mogensens og Halles Retskrivningsøvelser, 1ste Hæfte. 9 Timer.

Religion. Fortællinger fra det gamle og det nye Testamente, hvilke sidste samler sig om Festerne. Forklaring af Fadervor og de ti Bud. Salmer. 2 Timer.

Geografi. Europas Lande og Have; Danmark udførligere efter mundtlig Gennemgang. 2 Timer.

Regning. Tavleregning: Addition, Subtraktion og Multiplikation i ubenævnte Tal; tilsvarende Hovedregning. 4 Timer.

Skrivning. 4 Timer.

Haandarbejde. 6 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

### 2den Pige Klasse (30 Elever).

Dansk. Julie Heins Læsebog, 4de Del. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Mogensen og Halles Retskrivningsøvelser, 2det Hæfte. 9 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: det gamle Testamente til det babyloniske Fangenskab, Fortællinger fra det nye Testamente, samlende sig om Festerne. Fadervor, de 10 Bud, de 3 Trosartikler. Salmer. 2 Timer.

Historie. Fra Oldtiden til Valdemarernes Tid efter Ejler Møllers Nordens Historie. 2 Timer.

Geografi. Thyges Geografi med Atlas til Svejts. 2 Timer.

Regning. Tavleregning: De fire Regningsarter i ubenævnte Tal. Tilsvarende Hovedregning. 3 Timer.

Skrivning. 3 Timer.

Haandarbejde. 6 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

### 3dje Pige Klasse (30 Elever).

Dansk. Agerskovs, Nørregaards og Strøms danske Læsebog, 2den Afdeling, er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Diktat efter Boysens Retskrivningsøvelser Stk. 125—200. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. 5 Timer.

Religion. Efter Balslevs Lærebog Indledningen og de 10 Bud. Balslevs Bibelhistorie fra Rigets Deling til Jesu Fjender. Stykker af det nye Testamente særlig gennemgaaede og lærte. Salmer. Palæstinas Geografi. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie. Danmark fra Valdemar den I. til Frederik den III. 3 Timer.

Geografi. Thyges Geografi med Atlas fra Svejts og ud. 2 Timer.

Naturhistorie. Pattedyrene og Mennesket efter Ed. Erslevs og A. Feddersens naturhistoriske Lærebog. 2 Timer.

Tysk. Listovs Elementarbog. Stk. 1—24. 2 Timer.

Regning. Tavleregning: de 4 Regningsarter i benævnte Tal. Tilsvarende Hovedregning. 3 Timer.

Skrivning. 3 Timer.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 1 Time.

Haandarbejde. 8 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

#### 4de Pigeklasse (30 Elever).

Dansk. Som Læsebog er anvendt Vilh. Mallings Litteraturhistorie: Fra Holberg til Chr. Richardt, I. Del. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stil: Gengivelse af Fortællinger fra Historie, Mytologi og Litteraturhistorie. 4 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie. De to første Trosartikler efter Balslevs Lærebog. Salmer. Bjergprædikenen efter Matth. Evang., samt 1 Kor. 13. Kap. gennemgaaede og lærte. Palæstinas Geografi. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie fra 1660 til Frederik den VIII. samt hele Ejler Møllers Verdenshistorie. 3 Timer.

Geografi. P. Dahlbergs Geografi Nr. 2, forfra til Side 56. 2 Timer.

Naturhistorie. Efter Ed. Erslevs og A. Feddersens naturhistoriske Lærebog: Fugle, Krybdyr, Padder og Fisk. 2 Timer.

Tysk. Listovs Elementarbog, Stk. 1—41. Fr. Sands tyske Formlære, undtagen 2den Konjugation. 2 Timer.

Regning. Division med hele benævnte Tal. Reguladetri med hele Tal. Addition og Subtraktion af Brøk af ubenævnte Tal. Decimalbrøks Addition og Subtraktion. Tilsvarende Hovedregning. 3 Timer.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 2 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Haandarbejde. 9 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

### 5te Pigeklasse (25 Elever).

Dansk. Som Læsebog er anvendt Vilh. Mallings Litteraturhistorie: Fra Holberg til Chr. Richardt, II. Del. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Stil: Gengivelse af Hovedindholdet i Digtværker og Biografier, desuden fri Behandling af Emner fra Elevernes Erfaringskreds. 4 Timer.

Religion. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog, hele Balslevs Bibelhistorie repeteret. Af det nye Testamente er flere Stykker særlig gennemgaaet og lært. Jerusalems Topografi. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Kirkeaaet. Salmer. 3 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie og Ejler Møllers Verdenshistorie. Rolfsens Verdenshistorie er brugt til Oplæsning. 3 Timer.

Geografi. P. Dahlbergs Geografi Nr. 2. 2 Timer.

Naturhistorie. Efter Ed. Erslevs og A. Feddersens naturhistoriske Lærebog: Mennesket, Plante-læren, Leddyrene og Bløddyrene. 2 Timer.

Sundhedslære. Overlæge Dahlerups Sundhedslære mundtlig gennemgaaet.



Naturlære. V. Borgen: Mindre Naturlære: Forfra til Varmen. 1 Time.

Tysk. Kapers og Simonsens tyske Læsebog fra Side 61—71, 88—96. Hele Fr. Sands tyske Formlære. Listovs Elementarbog Side 66—96. 2 Timer.

Regning. Brøk under alle Former, Reguladetri, ligefremt, omvendt og sammensat Forhold, Decimalbrøk, Indøvelse i Metersystemet og Procentregning. Hovedregning efter Femmers Regnebog, 2. Del. 2 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Tegning. Konturer efter Fortegning og Traadlegemer. 2 Timer.

Haandarbejde. 9 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

Af Salmer læres der af de i Kirken mest anvendte, afpassede efter Børnenes aandelige Modenhed, i 1ste Klasserne 8 smaa, i 2den Klasserne 8, i 3dje Klasserne 10, i 4de Klasserne 14, i 5te Klasserne 16.

Af Fædrelandssange læres i:

1ste Klasserne:

Der er et yndigt Land.

I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme (1ste Vers).

Danmark dejligst Vang og Vænge (1ste Vers).

Moders Navn er en himmelsk Lyd (1ste Vers).

2den Klasserne:

Danmark dejligst Vang og Vænge (den hele).

Dengang jeg drog af Sted.

Kong Christian stod ved højen Mast.

I Danmark er jeg født (den hele).

## 3dje Klasserne:

Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden.  
 Land, som jeg i Morgengave.  
 Vift stolt paa Kodans Bølge.  
 Vort Modersmaal er dejligt.

## 4de Klasserne:

Slumrer sødt i Slesvigs Jord.  
 Moders Navn er en himmelsk Lyd (den hele).  
 Hvor Bølgen larmer højt fra Sø.  
 Langt højere Bjerge saa vide paa Jord.

## 5te Klasserne:

repeterer alle Sangene, som er lært hele Skolen igennem.  
 Sanglæreren har da den Opgave for hver Klasses  
 Vedkommende at lære Børnene de tilsvarende Me-  
 lodier.

---

Tegneundervisningen ledes efter Hr. Tegne-  
 inspektør, Professor C. Andersens Metode.

---

Sangundervisningen ledes efter det ministe-  
 rielle Sangregulativ af 30te Maj 1899.

---

Gymnastikundervisningen ledes efter Haand-  
 bog i Gymnastik af 1899, udarbejdet af Gymnastik-  
 kommissionen af 30te November 1889.

---

For tilbagestaaende Børn gives der Ekstra-Un-  
 dervisning uden for Skoletiden, særlig i Engelsk,  
 Tysk og Regning, samt for fjerde Klassernes Konfir-  
 mander tillige i Religion, henholdsvis af Hr. cand.

theol. K. Obel, Hr. cand. phil. J. Sommer og Frk. A. Johansen, dog ogsaa i alle andre Fag, hvor det efter Lærernes Skøn maatte være nødvendigt for at hjælpe dem frem til at følge med deres Klasse. Dette bliver særlig nødvendigt for de forældrelose Børn (Vajser), da disse jo ved Forældrenes Død kommer herind fra mange forskellige Samfundslag, højst forskellige Skoleforhold og i meget forskellige Aldre.

Undervisningen i Haandgerning er lagt midt i Skoletiden for at bringe Afveksling og styrke Kræfterne.

Haandgerningsskolen for Drengene bestaar af 2 Afdelinger: en Snedker- og Drejerskole og en Pap- og Træsløjdscole. De 3 øverste Drengeklasser deltager i denne Undervisning.

I Snedker- og Drejerskolen, der ledes af Hr. Carl Larsen, forarbejdes alle Slags Træsager, saasom: Slæder, Vogne, Reoler, Pulte, Trillebøre o. a., der alle anvendes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ.

I Pap- og Træsløjdscole, der ledes af Hr. Bogbindermester J. V. Andersen, udføres alle Slags Paparbejder (Syæsker, Skoletasker o. l.) og Træarbejder (Træindlægning, Løvsavskæring, Børstebinding o. l.) hvorved Børnenes Nøjagtighedssans, Opfindsomhed og Fingernemhed kan udvikles. Alle saadanne Arbejder anvendes ligeledes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ. I denne Skoleafdeling laves endvidere alle de Skrive- og Stilebøger, der bruges i Skolen.

Haandgerningsskolen for Pigerne er ligeledes delt i 2 Afdelinger: een for Linnedsyning og Strømpestriking og een for Skræddersyning.

I Linnedsyngskolen, der ledes af Frk. Ditlevsen og Frk. Moberg, sys alt Linned til Børnenes Konfirmation ligesom ogsaa en ikke ubetydelig Del, der

bortgives i Aarets Løb til de trængende iblandt Børnene. Hovedsagen er Linnedsyning, men ved Siden deraf gives der de dygtigste Elever Lejlighed til at udvikle andre Færdigheder, saasom Mønsterstriking, Broderi o. a., dog kun som Belønning for Flid og til Opmuntring for de gode Evner.

Skræddersyskolen ledes af Frk. H. Luther; i den sys alle Pigernes Konfirmationskjoler samt de ikke faa Kjoler, der bortgives i Aarets Løb til Børnene.

Danseskolen ledes af Frk. Brix og Hr. Waldorff. Sammendansningen med øverste Pige- og Drengeklasse finder Sted hver Lørdag fra 3—4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> i Vinterhalvaaret under Ledelse af Hr. Krigsraad Waldorff.

I Bygningen er der indrettet tempererede Brusebade, saa at hvert Barn ugentlig faar 2 Bade. Drengenes Badning foregaar under Hr. Krigsraad Waldorffs Tilsyn, Pigernes under Frk. Ditlevsens.

Musikskolen for Drengene, der blev oprettet den 1ste Oktober 1890, ledes for Tiden af Hr. Musiker E. Prehn (1892) og Hr. Musiker H. Larsen (1895). Der undervises ialt 43 Drengene: 28 i Violinspil, 6 i Violoncel, 6 i Bratsch og 3 i Kontrabas. Det er ikke Hensigten med denne Skole at opdrage nogen, eller blot indirekte tilskynde nogen, til at gaa Musikervejen, tværtimod, enhver Lyst i saa Henseende bliver som Regel hæmmet og holdt nede; det skal kun være en Glæde og Opmuntring ved Siden af Livets daglige Arbejde. Hovedformaalet for Oprettelsen af denne Skole er at give Børnene Smag for at anvende deres Fritid paa en smuk og god Maade og ved Indøvelse i den rene klassiske Musik allerede fra 8 Aars Alderen af at give dem Afsmag for daarlig og uædel Musik, hvormed saa mange andre mindre gode Tilbøjeligheder slaar Følge, kort sagt, give dem gode Vaner fra den

tidligste Tid, og dertil lægge det klart for Børnene, hvad Samarbejde og Disciplin inden for Arbejdets Ramme kan udrette, selv med smaa Kræfter og Midler. Dette lærer Børnene at forstaa i Skoletidens Løb ved det aarlige, stadige Arbejde paa Sammenspil til Eksaminerne, og uden for Skoletiden, naar de er konfirmerede, ved Sammenspil i Skolens store Strygeorkester (paa ca. 25 Deltagere).

Det nærmeste og væsentligste Formaal for denne fortsatte Musikundervisning med de udgaaede Elever efter Konfirmationen er dette at danne Kvartetter, for derved at give den enkelte saa megen Øvelse som muligt, danne og udvikle Smagen. Det er saare vanskeligt for visse musikinteresserede unge Mennesker at faa disse Kvartetter i Stand. Det er et Held at finde ligesindede Kammerater, især da for ubemidlede, under lige Forhold; endvidere er det forbundet med Besvær at faa Lokale, kyndig Vejledning, Instrumenter og hvad andet, der hører til for at fremme Sagen. Dertil yder nu Vajsenhuset de unge sin Hjælp, saa at gode Kammerater, saa længe det selv lyster dem, kan virke sammen til fælles Glæde og Fremme, og naar de har naaet et vist Maal af Arbejde, kan indbyde deres private Venner og Bekendte til at overvære deres Præstationer. Det næste Maal er at samle alle disse Kræfter i Vajsenhusets store Elevorkester, i hvilket alle de Drengene, som anbringes her i Staden, har Lejlighed til at fortsætte det i Skolen paabegyndte Sammenspil. Dette Elevorkester har sin Øvelse hver Søndag fra Kl. 12 til 1 $\frac{1}{2}$ , hvad kun kan ske paa denne Tid af Hensyn til Lærlingeforholdene. Det dirigeres af Hr. Musiker H. Larsen. Den aarlige Koncert, som afholdes paa Vajsenhuset for Venner og Bekendte, fandt denne Gang Sted den 17de December med følgende Program:

1. Edv. Grieg: Sigurd Jorsalfar.  
a. Hyldningsmarch.  
b. Ved Mandjævningen.
2. Richard Wagner: Forspil til Operaen „Mestersangerne i Nürnberg“.
3. Edv. Grieg: Anitras Dans af „Per Gynt“.
4. Jean Sibelius: Finlandia.
5. L. Delibes: Pizzicato Piece af Balletten „Sylvia“.
6. Richard Wagner: Ouverture til Oper. „Tannhäuser“.

Hs. Ekszell. Konseilspræsident og Forsvarsminister Klaus Berntsen viste Vajsenhuset den Ære at overvære Koncerten.

---

For hver Klasse er indrettet et særligt Klassebibliotek paa saa mange Bind, som Klassen har Børn. Hver Bog, der findes i disse Klassebiblioteker, er nøje afpasset efter den paagældende Klasses Tarv og aandelige Modenhedsstandpunkt og er først indsat i Biblioteket efter at være gennemlæst af Forstanderen og vedkommende Klasselærer eller -lærerinde og efter Samraad mellem disse. Herved opnaas en aandelig Føling mellem Lærer og Elev af ikke ringe Betydning, og der indsamles i Aarenes Løb et betydeligt litterært Stof, som lejlighedsvis kan optages til Behandling i den øvrige Undervisning.

For de ældste af vore Drengene har „Selskabet for Naturlærens Udbredelse“ atter i Aar velvilligst aabnet Adgangen til polyteknisk Lærestalt, hvor der 2 Gange om Ugen, Tirsdag og Torsdag fra Kl. 6—7, holdes oplysende Foredrag med Eksperimenter for unge Mennesker. Der er velvilligst overladt os 25 Adgangskort.

Sparemærkesalget har som sædvanlig været i god Gang. I Aarets Løb er der dog købt flere Sparemærker i de lavere Klasser end i de højere. Dette hidrører fra, at da „Hjemmesparebøsse“ for et Par Aar siden kom frem, gik en Del Sparere over til dette System. Imidlertid synes det, som om de mindre Elever finder mere Fornøjelse i at samle Mærker til Sparemærkebogen, og i hvert Fald har det vist sig, at største Delen af samtlige Skolens Elever har i det forløbne Skoleaar været Sparere paa den ene eller den anden Facon. Medens det gennemsnitlige aarlige Salg af Sparemærker tidligere var c. 350 Kr., har det i de sidste Aar gennemsnitlig været c. 190 Kr., hvilket, naar Hensyn tages til, at de ældre Elever benytter Hjemmesparebøsse, maa siges at være godt efter vore Børns Forhold.

Den 3dje Juni var den næstøverste Dreng- og Pige-klasse under Klasselærernes og Lærerindernes Ledelse paa Kronborg Slot og i Helsingør og Omegn og den øverste Dreng- og Pige-klasse under Klasselærerens Ledelse paa Frederiksborg Slot.

Samme Dag besøgte de 3 laveste Dreng- og Pige-klasser Zoologisk Have.

I Juni og Juli var de 3 øverste Dreng- og Pige-klasser under Ledelse af vedkommende Klasselærere og -lærerinder paa Kunstmuseet, Thorvaldsens Museum og Zoologisk Museum og i September paa Glyptoteket og Etnografisk Museum.

Den 10de Maj besøgte de 3 øverste Dreng- og Pige-klasser Maleriudstillingen paa Charlottenborg.

191 af Skolebørnene fik fri Rejse til deres forskellige Opholdssteder i Sommerferien, i alt var 236 paa Landet.

Landboerne har altsaa atter i Aar udvist en storartet Gæstfrihed mod Vajsenhusets Børn og gjort det muligt, at alle vore Børn — de ganske smaa undtagne, der af forskellige Grunde ikke kan rejse — kom paa Landet. Vajsenhusets „Landopholdsbog“, hvori samtlige Værter — og Gæsters — Navne for de sidste 16 Aar er optegnet, udviser da ogsaa mange Eksempler paa, at de samme Værter Aar efter Aar har modtaget vore Børn, adskillige endog efter Konfirmationen, til Trods for, at vedkommende Hjem har antaget en ny skolesøgende Elev som Feriebarn. For en saadan Gæstfrihed kan Vajsenhuset ikke være taknemmelig nok. Mange af vore Børn er jo af noget skrøbeligt Helbred paa Grund af medfødte Dispositioner fra de tidligt afdøde Forældre; og om dem alle gælder det, at de lever under saa økonomisk smaa Forhold, at det er en Velgerning at hjælpe dem til en god og styrkende Sommerferie.

---

Følgende fremmede var velvilligst Censorer ved Eksamen 1911:

Hr. Statsraadssekretær Koefoed, SK. DM.

---

Hr. cand. polyt. C. E. Aagaard.

— Lærer J. Attrup.

— cand. theol., Kommunelærer C. Baumgarten.

— Provst Cederfeld de Simonsen, R. af D.

— Professor Fr. Dahl, R. af D.

— Redaktør, Lærer A. Dahl.

— Krigsraad H. Hansen, DM., R. af St. A.

— Arkitekturmaler J. Th. Hansen.

— Sløjdlærer ved Bakkegaarden C. F. Hansen.

— kgl. Kapelmusikus Th. Hansen.

Viceinspektrice Frk. Anna Hoffmann.

Eksam. Gymnastiklærerinde Frk. Holmer.

Hr. stud. mag. Mose.



Hr. Pastor Nissen.

- Fabrikinspektør, cand. polyt. C. Ottesen.
  - Professor Riis-Knudsen, R. af D.
  - Forfatter, Cand. jur., Kommunalærer H. Rützebeck.
  - Pastor P. Scharling, K., DM.
  - cand. phil., Lærer C. F. Schou.
  - cand. theol. Schwartz-Nielsen.
  - cand. theol., Kommunalærer V. Stahlschmidt.
-

## Eksaminationssskema.

### Mandag den 25de Marts.

Kl. 8—10	{	4 Dkl. Religion	Hr. Schmidt.
		3 — Regning	Hr. Ottesen.
		2 — Regning	Hr. Sommer.
		5 Pkl. Historie	Hr. Obel.

Kl. 10—11	1 Pkl. Gymnastik	Frk. Brix.
-----------	------------------	------------

Kl. 11—1	{	4 Dkl. Historie	Hr. Larsen.
		3 — Dansk	Hr. Sommer.
		2 — Geografi	Hr. Schmidt.
		4 Pkl. Religion	Hr. Ottesen.

Kl. 2—3	1 Dkl. Gymnastik	Hr. Waldorff.
---------	------------------	---------------

Kl. 2—4	{	5 Dkl. Historie	Hr. Larsen.
		1 Dkl. Geografi	Hr. Schmidt.
		1 — Regning	Frk. Petersen.
		5 Pkl. Tysk	Hr. Sommer.
		2 — Regning	Frk. Bruun.

### Tirsdag den 26de Marts.

Kl. 8—10	{	5 Dkl. Engelsk	Hr. Ottesen.
		3 — Naturhistorie	Hr. Schmidt.
		4 Pkl. Tysk	Hr. Sommer.
		3 — Regning	Frk. Bruun.

Kl. 10—11	2 Pkl. Gymnastik	Frk. Brix.
-----------	------------------	------------

Kl. 11—1	{	5 Dkl. Religion	Hr. Schmidt.
		4 — Dansk	Hr. Larsen.
		3 — Religion	Hr. Sommer.
		5 Pkl. Religion	Hr. Ottesen.
		4 — Dansk	H. Obel.
Kl. 2—3		2 Dkl. Gymnastik	Hr. Waldorff.
Kl. 2—4	{	5 Dkl. Dansk	Hr. Larsen.
		4 — Naturhistorie	Hr. Schmidt.
		2 — Religion	Hr. Sommer.
		5 Pkl. Dansk	Hr. Obel.
		4 — Regning	Frk. Petersen.
		3 — Geografi	Hr. Ottesen.

**Onsdag den 27de Marts.**

Kl. 8—10	{	5 Dkl. Matematik	Hr. Ottesen.
		3 — Tysk	Hr. Sommer.
		2 Pkl. Historie	Hr. Schmidt.
Kl. 10—11		3 Pkl. Gymnastik	Frk. Brix.
Kl. 11—1	{	5 Dkl. Regning	Hr. Ottesen.
		4 — Geografi	Hr. Larsen.
		4 Pkl. Historie	Hr. Obel.
		3 — Dansk	Frk. Petersen.
		2 — Religion	Hr. Sommer
Kl. 2—3		3 Dkl. Gymnastik	Hr. Waldorff.
Kl. 2—4	{	5 Dkl. Naturhistorie	Hr. Ottesen.
		1 — Dansk	Hr. Obel.
		5 Pkl. Geografi	Hr. Larsen.
		4 — Naturhistorie	Frk. Petersen.
		3 — Religion	Hr. Sommer.
		2 — Dansk	Frk. Bruun.

**Torsdag den 28de Marts.**

Kl. 8—10	{	4 Dkl. Tysk	Hr. Sommer.
		3 — Engelsk	Hr. Obel.
		5 Pkl. Regning	Frk. Johansen.
Kl. 10—11		4 Pkl. Gymnastik	Frk. Brix.
Kl. 11—1	{	5 Dkl. Tysk	Hr. Sommer.
		4 — Regning	Hr. Ottesen.
		2 — Historie	Hr. Attrup.
		5 Pkl. Naturlære	Hr. Obel.
		4 — Geografi	Hr. Larsen.
Kl. 2—3		4 Dkl. Gymnastik	Hr. Waldorff,
Kl. 2—4	{	5 Dkl. Naturlære	Hr. Obel
		2 — Dansk	Hr. Schmidt.
		3 Pkl. Naturhistorie	Frk. Bruun.
		1 — Regning	Fru Bagger.
		1 — Geografi	Frk. Petersen.

**Fredag den 29de Marts.**

Kl. 8—10	{	4 Dkl. Engelsk	Hr. Ottesen.
		3 — Historie	Hr. Attrup.
		3 Pkl. Tysk	Hr. Sommer.
Kl. 10—11		5 Pkl. Gymnastik	Frk. Brix.
Kl. 11—1	{	5 Dkl. Geografi	Hr. Larsen.
		4 — Matematik	Hr. Schmidt.
		5 Pkl. Naturhistorie	Frk. Petersen.
		3 — Historie	Hr. Obel.
		1 — Religion	Hr. Sommer.
Kl. 2—3		5 Dkl. Gymnastik	Hr. Waldorff.

Kl. 2—4	{	3 Dkl. Geografi	Hr. Larsen.
		2 — Engelsk	Hr. Obel.
		1 — Religion	Hr. Sommer.
		2 Pkl. Geografi	Frk. Petersen.
		1 — Dansk	Fru Bagger.

---

Fra 10—4 under hele Eksamen er:

Pigernes Haandarbejder fremlagt paa 1ste Sal i  
Festsalen,  
Drengenes i Haandgerningslokalerne i Stuen.

Børnenes Skrive- og Stilebøger samt Tegninger  
er fremlagt i Sy- og Tegneskolens Lokale paa  
2den Sal.

---

Alle, som interesserer sig for Skolen, er velkomne  
over alt under hele Eksamen.

Det nye Skoleaar begynder Mandag den 1ste  
April Kl. 8.

Det kgl. Vajsenhus i Marts 1912.

Chr. Ottesen.

Ved Musikprøven Lørdag den 30. Marts  
**Kl. 1 præcis** i Gymnastiksalen spilles følgende:

### Musik-Program.

1. *P. Heise*: Menuet af Op. „Drot og Marsk“.
2. *Chr. Gluck*: Kor af Op. „Orpheus og Eurydice“.
3. *Bendel*: Menuet.
4. *P. E. Lange-Müller*: Serenade af „Renaissance“.
5. *W. A. Mozart*: Præsternes March af Op. „Tryllefløjten“.
6. Korale og europæiske Nationalsange.

### Sang-Program.

1. *E. Horneman*: Kongernes Konge.
2. *Fini Henriques*: Kronborg Slot.
3. *E. Horneman*: Natten breder sine Vinger.
4. *J. Bechgaard*: Bamsen.
5. *E. Borregaard*: Hjem, — du lille Ord.
6. *F. A. Schulz*: Nu bor du i det fjerne.
7. *Folkemelodi*: Hvor er du nu kommen fra.
8. *Chr. Hoffman*: Hvor blev Guds Jord et dejligt Sted.

---

*Umiddelbart efter Sangprøvens Afslutning vil Haandgerningsskolerne og Tegneskolen under vedkommende Læreres og Lærerinders Vejledning være til Eftersyn for samtlige tilstedeværende.*

## INDHOLDSFORTEGNELSE.

	Side.
Nekrolog over Forstander Gandrup.....	5
— — Biskop Madsen.....	11

### Stiftelsens Virksomhed:

Vajsenhusets findatmæssige Bestemmelser om Børns Op- tagelse .....	13
Understøttelse for Børn i Sjællands Stift.....	13
— — — i de 6 øvrige Stifter.....	13
Kgl. Resolution om Understøttelsesportioner til Stifterne .	14
Ansøgningsskemaer .....	14
Ansøgning for Børn uden for Sjællands Stift.....	15
Børnenes Hjemforhold .....	15
Forældreløse Børn.....	16
Faderløse Børn .....	16
Konfirmationsudstyr og Anbringelse af udgaaede Elever..	17
Tilsyn med skolesøgende og udgaaede Elever.....	17
De udgaaede Elevers Sammenkomster paa Vajsenhuset ...	18
Stiftelsens Læge og hans Aarsberetning.....	19
Stiftelsens Tandlæge .....	20
Stiftelsens Arkitekt .....	20
Stiftelsesfesten.....	20

### Aarsmeddelelser:

Udnævnelser .....	28
Søgehøjtideligheder .....	29
Viceinspektørens 40 Aars Jubilæum .....	31
Frk. Petersens 25 Aars Jubilæum .....	31
Mindekoncerten .....	32
Julefesten.....	34

### Skolen:

Elevantallet i Skolen.....	39
Byplads .....	39
Lærerpersonalet .....	40

	Side.
Undervisningsplan .....	42
Haandgerningsskolen for Dreng og Piger .....	52
Skrædderskolen for Piger.....	53
Danseskolen.....	53
Skolebade.....	53
Musikskolen .....	53
Klassebiblioteker.....	55
Drengenes Adgang til polyteknisk Læreaustalt.....	55
Sparemærker .....	56
Censorliste .....	57
Eksamen.....	59
Musik- og Sangprogram .....	63